

ЧАСОПИСЬ
для
руських родич.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і святых.

БУЖКОВИНА

Редакция і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

З новим шкільним роком.

*Який стан вибирати дітем і до яко-
го фаху їх способити?*

Дбалі родичі повинні старати ся всіма силами, щоби дати своїм дітем спосо-
би до життя а то рівночасно двояким спо-
собом: 1) маєтком (грунт, готові гроші або
якесь підприємство); — 2) наукою. Має-
ток повинен давати дитині підставу до жи-
ття, а наука — повинна давати можливість
користати відповідно з тої підстави і спо-
сіб, щоби єї ще більше укріпляти і розши-
ряти. Хто дає дитині лиш маєток, зле ро-
бить, бо дає лиш підставу а не подає спо-
собу, як жити на ній, як єї укріпляти, як
розширяти і як з неї користати, так, щоби
заслужити собі на любов у Бога і людей.
Хто дає дитині лиш саму науку, зле ро-
бить, бо подає їй лиш способи а не і під-
ставу до життя. Дитина опісля мусить са-
ма вирабляти собі ту підставу, а коли так
робить ся цілими поколіннями, то очевидно
цілий нарід мусить бідніти. У нас виро-
бив ся погляд, що наука то маєток. То
не правда; наука лиш спосіб до удержання
готового або вироблення нового маєтку.
Звістно же, що коли хтось має ся дора-
бляти маєтку, то нераз так буває, що „за-
ким сонце зійде, роса очи вийєть.“ Роди-
телі і опікуни, котрі уважають науку за
маєток, дуже часто, майже завєгди, відда-
ючи дитину до школи, вже не питають
дальше нічого, лиш кажуть їй учити ся, в
надії, що она колись добє ся до куєника

хліба. Коли буде той хліб і який, їм про-
те байдуже. Мусить преці якийсь бути,
бо остаточно можна піти на службу чи то
державну, чи краєву або хочби й при-
ватну.

То єсть причиною, що ми по найбіль-
шій часті учимось лиш на слуг, на людей
зависимих, з загальний добробит народний
не може підняти ся. То єсть також при-
чиною, що у нас ані родителі ані діти, коли
вступають до шкіл середних, не думають
о тім, до чого мають способити ся, який
стан собі вибирати; мовчки признають, що
жде їх служба, а яка она має бути, то —
кажуть — буде час аж тогди вибирати,
коли треба буде приступити до фахової
науки у виєших школах. З тим поглядом
ми зжили ся вже так, що навіть родителі,
котрі віддають дітиї н. пр. до фахових
шкіл промислових, не дуже питають, що
приїде дитині з такої школи: нехай учить
ся, а потому „якось то буде.“

Інакше було би, як би родителі памя-
тали на то, що дитині треба не лиш дати
науку але й лишити якийсь маєточок, хоч
би й дуже скроменький, — о то повинні
старати ся хоч би й найбільшійши люди (ро-
зуміє ся, що хто кому не може, для того
дітиї не лишаєсь нічого як лиш служба).
Скоро же родичі можуть і мають охоту
лишити дитині якийсь маєточок, тогди й спа-
дає на них обовязок давати дитині таку
науку, котра способила би єї до орудова-
ня тим маєтком і до єго збільшуваня. То-
гди навіть і дитина буде знати, на що і
до чого учить ся, та буде тим охотнійше
учити ся. З того всего виходить зараз, що
родителі, котрі хотять і можуть своїм ді-

тям дати маєток, повинні вибирати для них
стан независимий.

Відповідною до того повинна бути і
наука. Господар, що хоче лишити дитині
грунт, нехай дає єї на науку господарства.
Купці, ремієники і промисловці, що з ча-
сом могли би євїї інтерєє передати дітем,
нехай їх завчасу до того способлять, не-
хай їм дають науку потрібну до їх фа-
ху. Ба навіть єввященики, урядники і
учителі, котрі можуть своїм дітем дати
якийсь маєток, повинні вибрати їм незави-
симі стани і відповідно до фаху давати їм
потрібну науку. А то длячого? Длятого,
що той, хто має на початок і маєток (хоч
би лиш маленький) і відповідну науку, має
більшу підставу, більше шанє дійти до
більшого маєтку і до добробиту, як той
хто хотів би дійти до того службою хоч
би й з дуже великими науками. Практика
щоденного життя учить нас того найліпше.
В котрих станах найбільше богатих лю-
дей? Може межі урядниками або учите-
лями та єввящениками? Ні; межі госпо-
дарями, купцями, промисловцями. Скаже
хтось: а висше образованє? — Висшого
образованя може собі нині кождий при-
дбати навіть і без високих шкіл, скоро має
средства і охоту до того.

А коротка рада єї довгої балаканини
така: Не пхайте дітиї на службу, на ні-
яку, хоч би она єввітила ся зверха гузи-
ками і золотом, що легко чорніє; вибирай-
те їм независимі становища; призбируйте
їм хоч би маленький маєточок на пер-
шу підставу до життя, а давайте їм науку,
відповідну до стану і фаху, який їм вибе-
рете, і до якого они будуть мати здібности

ЄЇ ПОВІСТЬ.

НОВЕЛЯ.

Написала
ЄВГЕНІЯ ЯРОШИНЬСКА.

(Конець).

Ціле мое єство підлягає тому чарівному
впливови, який має на мене єго голос, єго обхо-
дженє.

Мое зимне, спокійне серце, що до тепер
било лиш для батька та сестри, що за них мо-
лилось, побивалось, починає відзиватись. Ледова
крига, яка єго огортала, починає танути. Я
тремчу, коли подумаю, який хаос запанував в
моім серцю.

Так як криги під лагідним напором весня-
ного сонця починають рушатись і пливучи чим
раз дальше стають страшнійшими, небезпечній-
шими, комильгують водою, здоймають ся висо-
ко, а потім з шумом падають в глибину, так бу-
рить ся, так борєсь мій розум, мое поняте о
звичайнім житю против моєї любови й против
моєї думки, признатись єму в єім.

12. цвітня. Через ніч прийшла весна. Ве-
сна в природі, а ще гарнійша весна в моім сер-
ци. Очікуване, й розпука вступились тепер геть
від мене. Так як дерева майже через ніч розви-

лись, так розвилаєсь в моім серцю надія, потїха,
спокій. Як гарно оно, коли на тоту молоду ніж-
ну зелень дивить ся яєне сонце, так гарно, сли
на буйні цвєти нашого серця дивить ся любє
нам єго!

Так вічно жити в щастю і любві! Я кажу
єміло в любві, бо, о Боже мій милий, о роско-
ше велика, мені здаєсь, що Роман любить
мене!

Я бачу, як він часами забуваєсь та дивить
ся залумчиво в даль. Нераз спіймалам єго по-
гляд, котрий мені небо отвор.

Мені здаєсь, що він має якесь чарівне сло-
во на устах, те слово, котре мою тугу в мить
розвіяло-б. — —

1. мая. Роман просив мене, щоби я позво-
лила єму завтра зі мною на самоті говорити. О
Боже, що він хоче мені сказати? Чи-ж я не
знаю, що? Чи хоче він може, щоби я пригото-
вилаєсь на мое иєте, аби воно мене не пере-
могло. О мій мій, мій єдиний, я твоя цілим
серцем моім. Я глежу до тебе, бо ти збудив
мене до нового життя. Я твоя невільниця, я піду
за тобою, куда ти єхочєшь, бо лиш там для ме-
не єввітло і сонце, де ти. — —

3. мая. Моя судьба рішена. Я згубила єго,
згубила на завше; я вєтїдають, всі чувєтва мої
бурять ся, не хочуть признатись до єєго факту.
Ах, він любить Малину, не мене!

Через одну хвильку мислила, що про ме-
не йде річ. Він заглянув тоді у мою душу, у

мою тремтячу, надійну, переповнену щастєм ду-
шу. Він читав в ній, хоть лиш через хвильку,
але читав мов в отвертій книжці.

Мій Боже, чому мені се горе? Чому мені
єєєє ганьба? Коли-б він був мене вибрав, моя
сестра не була-б так нещасливою, як я. Вона
не знала, що то любов. А однак він вибрав єї,
а мене зїгнорував.

О темряво, покрий мене, покрий ті муки,
які мое бідне серце зносить. Мій милий, ти по-
казав мені рай так близько — рай. Я видїла єго
в твоїй любві! А потім трутив-єсь мене в пе-
кло розпуки. Перехід від щастя до горя, який
же він тяжкий, який болєсний! Як страшенно
болить серце, як корчить ся воно під напо-
ром мук.

Я-ж не перша, котрої любов не довела до
щастя, не я й єввідїла, що так горюю. Від ко-
ли людський рід наєстав, все міняєсь у єввіті, плач
з єввіхом, щастє з горєм. То-ж цить, мое сер-
денько, не влєни, не рвись, не тріпочись так ду-
же, нічо тобі не поможе, мусиш болїти!

Що має значити єєєє корч в моїх грудєх?
Мені здаєсь, що кров у мене перестала круж-
ляти.

О, коби я могла забути, коби могла-м ща-
сте і горе єввідїтих днів викинути з моєї пам-
яти!

18. мая. Мені здаєсь, що все жите в мені
застигло. Я ходжу, роблю, але все мені байдуже.
Тепер я зачиваю розуміти Федьковича, те-

і охоту. Нехай дитина, коли іде до школи, знає вже наперед, що з неї має бути і на що вона має учити ся.

Нашим ворогам.

(Допись з учительских кругів).

Оно все так у світі буває, що покровитель тьми не любить світла, що хто не любить правди, привикає до неправди з часом так дуже, що вже й ріжниця не знає між правдою а неправдою і з кожним днем більше впадає в ту грязь. Отсе природне право прийшло мені — а я знаю, що й всім сьвідомим учителям руским — на гадку, коли-м прочитав послідні написти Buk. Post на руских учителів кіцманьского і вижницького повіту. Ся газета удає тепер великого прихильника учителів, жадує їх кишені, але ми вже знаємо, відки взяла ся та мнима прихильність; ми ще добре пам'ятаємо, як властивий редактор чи може інспіратор тої самої газети, „славний“ бар. Мустаца, пожалував нам учителям хоч малого підвищення платні, на яке ми певно що заслужили і на яке згодила ся наша найвисша шкільна власть, краєва рада шкільна. Тому ніхто, хто лише трохи застановить ся, не може вірити, щоби тій Buk. Post або її покровителям розходило ся о кишеню руских учителів; противно, ми знаємо, що причина тої писанини цілком иньша.

Рускі учителі ще перед кількома роками тинали ся по закутках, де їх загнали були їх тодішні наставники; між нами — а передовсім в кіцманьскім повіті — загіздила ся була якась байдужність! Ми вправді працювали в своїм заводі, але бракувало нам потрібного одушевлення для нашого стану, бо бракувало заохоти від наставників, а ті одиниці, що з власного почину працювали з всею ревністю, не зазнали признання. Ми бачили, що в інших, волоских і мішаних повітах, волоскі учителі набирали духа, они знали свої права і визискували наше одинокое товариство Buk. Landes-Lehrerverein на свої цілі, тероризували нас руских учителів і навидували нам примусово Buk. Pädagogische Blätter, власність дир. Ієонескула, хоч та газетка до руского шкільництва відносила ся байдуже, ба й ворожо.

Русин терпеливий; і рускі учителі терпіли довго, аж занадто довго таку зневагу, але вкінці не стало й нам терпцю, і на памятных зборах

1895 р. ми виступили з того товариства і заступили осібно товариство, разом з сьвідомішими Німцями. Ми не хотіли визискати нашої чисельної більшости, бо ми не шовіністи, і засновали враз з німецькими учителями загальне товариство Buk. Lehrerbund, в котрім навіть верховодять Німці. Отже не підбурюване з якої небудь сторони, не „геца“ спонукала нас до того, а наш добре зрозумілий інтерес. Ми довгі часи були пригноблені, але ще у нас не запропастила ся енергія, не заснула на віки добра воля — і сего власне боять ся наші вороженьки! Дарма, збанок так довго воду носить, поки не розібе ся. Се повинен був знати дир. Ієонескул, се повинні були знати волоскі менери, а коли не хотіли знати, то їх тепер шкода. Ми не маємо чого жалувати того кроку; противно, ми чуємо ся щасливі, що позбулись ся того гнету, тої моральної панцини. Але для волоских шовіністів пропали die schönen Tage von Aranjuez, де они нас визискували для своїх цілій, — і того їм тепер страшно жаль! Ми віримо їм.

Але наступила у нас ще иньша, дуже важна зміна: рускі учителі стали сьвідомі не лише своїх прав, але і своїх обовязків, сьвятих обовязків супроти школи, супроти руского народу, котрого діти повірені нашій опіці,

Коли в краю настав живіший рух, коли щирі заступники руского народу стали тяжко бороти ся о поліпшене долі нашого народу, коли против них виступили не лише волоскі махери, але і виродині сини матери-Руси, — ми рускі учителі приглядали ся тій борбі і застановляли ся над тим, по чій боці правда. І наступило то, що мусіло наступити, що було неминуче: рускі учителі, що живуть серед нашого народу і ділять ся з ним его долею і недолею, не могли стати в ряди его ворогів, не могли прилучити ся до ренегатів, а мусіли симпатизувати з тими, що бороли ся за добро того нещасливого народу. Ми рускі учителі не могли стати в ряди політичних борців за долю руского народу, бо се нам збороняє наша устава; але одно нам та строга устава не збороняє, а то: совістно і ревню працювати над просвітою народу, в школі і поза школою, та піддержувати ті добродійні рускі інституції, котрі змагають до ширеня просвіти між руским народом. Коли ми бачили, як німецькі учителі в західних краях нашої держави устоюють ся за правами свого народу помимо всяких інструкцій шкільних, ми мимоволі мусіли застановити ся над тим, чому ми рускі учителі не мали-б хоч в границях нашої устами робити те саме? Коли таке саме вільно волоским учителям, то чому би нам не

було вільно? Але тут показала ся ціла перфідия наших ворогів: за те, що хвалили у волоских повітах, за те саме ми рускі учителі були виставлені на всякі підозріваня, клевети, неприємности, гоненя і т. п. Таке діяло ся за часів президента Кравца і ми всі знали, що се маємо завдячити інспіраторови Buk. Post і панови по слови Тиміньскому.

На щасте краю і тут наступила зміна. Ми бачили, що правительство зміло помимо ворожих підшептів оцінити заслуги того, котрий найбільше дбав о добро рускої школи. Окраса нашого бук. учительства п. Попович став інспектором в Кіцмани, а вскорі опісля став інспектором всіх руских шкіл на Буковині. Мусимо признати, він став неодному учителеви страшним, бо строго вимагав сповнюваня учительских обовязків. Минули часи, коли вчили в нас так „тень-тень, аби минув день.“ Треба було справді учити, треба було працювати совістно і щиро. Кому сего стало страшно, той тремтів перед інспекцією; але додамо, що таких у нас тепер мало, бо заразом інсп. Попович знав оцінити щирю і ревню працю около школи, вмів заохотити до витревалости і не щадив признаня і похвали там, де она була заслужена. Руске учительство стало сьвідомим, до чого оно покликане: до ширеня справдішної просвіти, ми знали, що маємо стати „аностолами правди і науки,“ котрих вичікував наш незабутий геній Тарас Шевченко. Між учителями настав сьвіжий рух, все рвало ся до роботи над освітою народу, над розширенем власного сьвітогляду, все оживило ся — ми стали на правду рускими учителями. Щезла байдужність, щезло ланолізіє, щезло ренегатство, щезла ворожнеча, щезла темрява; ми прозріли, в нас вступив дух, сьвідомість своїх обовязків, своєї гідности запанувала скрізь!

Сего стало страшно нашим вороженькам. Они взяли ся на польский лад: hejże na Soplicę! Нищити всіх і вся між учительством, котрі їм не влад. Їм ревню підпомагали і підпомагають наші питомі ренегати. Посинали ся очернення, брехні, клевети в „Бук. Відомостях.“ Хто-ж з нас не пам'ятає, як та плюгава газетка назвала нас руских учителів людьми із зломаним щастем і характером? Але-ж бо і дістала ся їм відповідь така, якої не забудуть ніколи! Всі рускі учителі обурили ся на ту безличність, всі они побачили, що то за плюгавство і відрекли ся всяких зносин з тими ренегатами. Коли вже ніхто не вірить тим — вибачте, що мушу ще раз назвати те плюгавство — „Бук. Від.“ стала їх заступати їх посестриця, наша давна знакома Buk. Post. Они-ж одного покровою, одного духа,

пер аж люблю его сумну, тужливу поезию, бо тепер відзиваєсь в моім серцю побратна струна. Тепер я плачу над его „Молитвою“, бо й я не можу молитись, не можу мое серце взнести до молитви, не можу ще сказати „най ся діє твоя воля.“ Нераз почуваю в серцю тоту гадину, котра підбурила сестру против сестри і всунула їм отрую до рук в „Юрию Гінді.“ Я чую голос зависти, я борюсь против него, щобим не кляла сестрі і її припадній красі, котра відобрала мені все, що найдорожше. Прости мені, прости, моя сестричко, єї погані думки, прости тому чужому чуттю, що заволоділо мною і стало поміж нами!

Ах, коби я була не виділа Романа ніколи! Що помагають мої постановленя, коли я все его люблю. А моя любов вмисто взнести, ублагороднити мене, робить мене злою, заздрісною, затроює мое серце, мою душу, огірчає кождо годину мого життя.

Чи він тому винен, що я его погляди, які він звертав до Малини, уважала відповіддю на мою любов. Чи він винен, що его горде, імпонуюче ество притягнуло мене до себе? Чи він тому причина, що я его слова толкувала на свою користь, що моя рука тремтіла, коли він стиснув єї? Лиш раз читав він у моім серцю, в моїх очах, — від тогди вже ніколи! Малина дивить ся нераз з сумом на мене, чи не міркує вона що? Ах, яка то мука, маскуватись перед найдорожшими собі особами, удавати веселе, як серце пукає з жалю. До того не чую ся цілком здоровою. Якийсь біль в грудех томить мене; він збільшаєсь з дня на день, але я не кажу нікому

про те. По що маю засмучувати сестру, а враз з нею буде й він сумувати...

15. мая. Я не маю спокою ні в день, ні в ночи. Плачучи перевертаюсь в постели, рахуючи години, які мене ще ділять від ранку.

Малина спить солодко. Я затискаю уста, щоби вона не чула моїх стонів, я не хочу плакати а сльози лють ся цюркком.

Я зриваюсь, хочу внасти Малині до ніг, хочу просити, щоби вона відступила его для мене, его, мого милого, мого єдиного. Мені здаєсь, що я мушу жебрати в неї мого щастя.

Вона не була-б так нещасливою, як я.

Але чи можна жебрати тої любови, котра їй непрошена дістала ся? Борше вмерти, як се вчинити!

А чи-ж Малина може мені єї дати? Він любить єї, мене не хотів!

Чи-ж я не молилась тисячу разів за щасте Малини? Чи не просилам для неї доброї долі? А тепер, коли те щасте прийшло, коли вона, за ціну мого щастя, щасливою буде, тепер здаєсь мені моя жертва тяжкою? Тепер хочу я стати невірною тій обітници, котру далам умираючій матери: доглядати й шанувати її наймолодшу дитину? Що зі мною сталось? Кудя загнала мене моя пристрасть? А коли-б вона єму й відмовила, що я би на тім скористала? Він не хоче мене, я не могла-б ніколи до него належати. Тож сховай ся, ти божевільна думко, в найтемніший закуток мого серця, і не приходи ніколи, бо я тебе не послухаю, а борба з тобою тяжка, о, дуже тяжка!

Часом стає мені так зимно в грудех, що я

перестрашена хапаюсь за серце, думаючи, що воно вже перестає бити.

Я не можу жити з сею отвертою раною в моім серцю; для него нема ліку, я мушу через неї пропадати. А ще до того зносити щодня тоту муку, коли побачу его щасливого, ніжнього, люблячого єї — мою сестру. Нераз звертаєсь він до мене з сердечними словами, котрі ще гіршою отруєю наповнають мою душу. Я боюсь сама себе. Коби се вже раз скінчилося, аби моя душа трохи спочила так, як той човен, що по страшній бурі припливе до краю. — — —

2. червня. Чи довго я ще таке жите ви тримаю? За тиждень відбудєсь їх весіле, я вже освоїлась з сею думкою. Немилосердний, забирає мені все. Забере й сестру, котра була цілою моею потіхою, о котрої добро я клопоталась. Не стане єї веселого голосу, ще сумнійше буде в отсих мурах. Що се за дрож перебігає мені по тілі? Чого мені так страшно? що се за біль в моїх грудех? що за наморока в голові? Що се за такий солодкий смак мені в устах? Ах кров, тепла червона кров, — може мені тепер легше стане. Треба хусточку сховати, щоби Малина не побачила, вона зажурила бись, а я не хочу засмучувати її послідних днів в батьківскім домі. — — —

8. червня. Бідний батько, збудєсь нараз обох доньок; я чуюсь дуже слаба, але не піддаюсь слабости. Малина така люба, така добра, слава Богу, що хоть вона щаслива. Дивлячись на єї щасте, забуде батько старшу доньку. Завтра слюб; я молюсь лиш о те, щобим мала до сить сил, все перебути.

одного покровителя мають, одна ціль у них! І брешуть же вони тепер на всі застави, перемелюють ті самі річі, так що у нас виробилося про них таке прислів'я:

Меле, меле, все кіш наснає,
Що ся оберне, то обмовляє оклеветає!

Ми вже так привикли до тих клевет, що що нас навіть не цікавить їх читати, а пригадати їм якої небудь ваги, нам вже й не сниться.

Нам руским учителям лише одно прикро: що ті плюгавці хотять очернити інсп. Поповича, того, котрому ми завдаємо піднесення рускої школи на рівень належний, до котрого ми звертаємося з найбільшим довірем, бо він о нас дбає мов о власних дітих.

От возьмим хоч би послідні брїхні.*) Я лише дивуюся, як можна так безсоромно брехати. Чи ті люди не знають, що чей же на щось в сьвітї є свідки, є протоколи конференційні?! Чи вони не здогадують ся, що їх махерство дуже незручне, бо пишуть те саме в Post, „Вьдомостях“ і Rundschau: отже-ж се ясне як сонце, що се лише штучка, аби оклеветати інсп. Поповича, а понизити нас руских учителів?! То коли волоскі учителі складають на бурсу і румунізаторські цілі цілими сотками, то нічо; але коли ми рускі учителі почуваємо себе настільки Русинами, що жертвуємо радо кілька хто може — то се має бути примус? Так, се примус, але примусує нас до сего наша совість, наш патріотизм. А хто уважає нас настільки низькими, що мовляв ми не можемо щось такого робити з патріотизму, тому їде лише о клевету. На сїм ми поланали ся вже давно і гадаємо, що тим більше правительство повинно на сїм пізнати ся. Наше обуренє за се не має границь і оно вийде небавом на верх.

Я не хочу далі бабрати ся в тїм болотї, бо менї як чесному чоловікови то мерзко, а зрештою, як Ви, пане редактор, справедливо писали, з такими індивідуами запускати ся нема що, най далі валяють ся в болотї, коли їм так мило. Поки-що нехай буде для них карою се, що рускі учителі з погордою і відразою відвертають ся від них, а заслуженою відрадою для п. інсп. Поповича най буде щире запевненє, що рускі учителі відносять ся до него з незломним довірем, з належним пошанованєм і мають го-

*) Тут автор донаєн простує подрїбно все те, що Buk. Post набрехала. Ми випускаємо ті місця, бо про се ми писали вже в короткій у недїльній числї в статї: „Найновїшнї брехнї Buk. Post.“

10. червня. Вже скінчено. Малина забралась з своїм мужем до дому, а я лишилась сама, сама — одна. Якийсь страх перед чимсь незваним огортає мене; я тремчу; се хіба напад моєї слабости. — Люба, дорога Малино, най все добро зїйде на тебе. Я тепер цілком спокійна, бо бачу тебе в опїї доброго, чесного чоловіка. З покурою кажу тепер: „Най ся дїє твоя воля,“ бо чую, що моя повість кінчить ся...

Роман був сильно зворушений, довго дививсь ще на записаний папір, котрий голосив про таку сильну, пристрастну любов.

— Бідна Галя — сказав тихо, — так скінчилась єї повість. Отже вона затаїла перший вибух крови; тоді ще був можливий ратунок. Але для неї лише так. Вона успокоїлась; єї палке, пристрастне серце, що не могло згодитись з конечностю, мусїло перестати бити.

Роман засьвітїв свїчку.

— Малина не повинна ніколи дізнатись, як скінчилась повість Галї; се знищило-б наше щастє; нехай поломїнь знищить те, що єї горді уста замовчали...

З паперу лишилась кунка понелу, через отворене вікно повїяв легкий вітрець і рознісє его по цїлій комнатї.

— Я доложу всіх старань, щоби винагородити Малинї те, що завинив несвідомо против єї сестри. — обїцав собі Роман, виходячи з комнатї, в котрій відбувалась колись така сердечна борба, що закінчила ся смертю Галї.

ряче бажанє: що-б він нам руским учителям був інспектором і покровителем ще на довгі літа!

С.,

учитель кіцманського повіту.

Н О В И Н К И.

Чернівці, дня 30. серпня 1897.

Архикнязь Райнер відїхав по інспекції бук. кр. оборони в недїлю пополудни на маневри до Бистриці в Семигородї.

З бук. кр. Ради шкільної. На засїданю з дня 25-го с. м. розширено мішану школу в Радівцях на 4-кл.; заведено волоску мову при 1-кл. школі в Котулбайнськїм яко предмет; іменовано надучителями учителів: Леона Завадского в Будинцях, Евгенїя Немеша з Гранчештах, Александра Барбіра в Кабівцях, Антона Синюка в Іспаєї, Ілю Маєра у Вижницї, Віктора Івасюка в Лашківцї, Андрїя Зибачиньского в Горошівцях, Ілю Буцуру в Ставчанах, Евгенїя Недїльского в Репужницях і Севастьяна Шервановича в Кисилєві; сталими учителями іменовано з пошанованєм на дотеперїшних посадах: Алексїя Сорочана в Костештах, Віктора Свїнцича в Чудинї, Антона Петричана в Хилишенях, Пастєя Шандру в Комарештах; тимчасового уч. в Боянах Каєтана Горвацького іменовано сталим уч. в Котулбайнськїм, а уч. Йосифа Брандля сталим уч. в Маморницї; далї стабілізовано мол. уч. Іоанну Штокєру з Лукавців в Глинцї, Амалїю Декєр в Якобєнах, уч.-пом. Івана Бокачука з Миткова в Заставнї, а Юрія Мунтяна в Уйдештах; Йосифа Фляйшер іменовано суплєнтом при гр. пр. вишїй гїмназїї в Сучавї; директорови радовецької гїмназїї Гаврїїлови Морови признано пятий пїятилїтній додаток: кільком учителям удїлено грошеві запомоги.

Іспити зрілости відбудуть ся письмени в черновецькїй гїмназїї і гр. пр. реальній школі в днях 13-го—18-го вересня, а устні при черновецькїй гїмназїї 23-го—25-го вересня, в реальній школі в днях 21-го—22-го вересня с. р. — В радовецькїй і сучавкїй гїмназїї письмени іспити 9-го вересня, устні в першїй гїмназїї 15-го, а в другїй 16-го вересня.

Від редакції. Всїх тих ви. учителів, котрі переносять ся на пїшчу посаду, просимо для управильненя експедиції нашої газети завчасу подати нам докладно свої адреси.

Хор руских академиків устроєє концерт в Борщєві дня 6-го вересня, замісьць 31-го с. м., котрого то дня відбудє ся концерт з наступуючими танцями в Товмачї.

Нова гїмназїя у Львовї. З Відня доносять, що міністерство просьвіти згодило ся на утворенє з початком шкільного року 1898/99 паралельних клас при IV гїмназїї у Львовї. Класи ті будуть під зарядом особного управителя, а з часом будуть перетворенї в самостїйну гїмназїю, з ряду шести у Львовї.

Чи буде згода чи нї? В газетї Rumänischer Lloyd появилась сими днями статя, в котрій говорить ся про відносини між буковинськими лібералами а Волохами, Автор статї каже, що волоскі послї не хотять дальше підперати славянські тенденції правительства і тому перейдуть в опозицію і злучать ся з лібералами. Buk. Nachrichten справедливо сумнівають ся, чи ультра-правительствєнні волоскі послї і кацап Волян будуть мати настїлько відваги, щоби перейшли в опозицію, накликають Волохів, щоби вже раз зрозумїли спільний інтерес, який они мають з лібералами супротив „ославянєнєя“. На се відповїда Buk. Post, досадно, що передовїм мусьять ліберали зібрати зі своїм гнилим лібералїзмом, а потїм вже наступить нагода. Ми переконанї, що то лише пустї слова, бо по перше о якїмсь ославянєнєю Буковини нема у нас й бесїди, а по другїм не змінять волоскі шовїністи свої забаванки, ані знов наші ліберали не зїрвуть з жидівскою господаркою. От пишуть лише фрази і більше нічого.

Руско-католицька колегія в Римї. До Politische Correspondenz доносять з Риму таке: З неутомимою витрєвалостю веде папа Лев XIII. свої змаганя змїряючі до сполученя Церков, а які небудь були би успїхи тих змагань, то все будуть они становити титул до слави его Понтифікату. До ряду тих змагань належить також приготовлюваний від довшого часу плян перемїни грецької колегії св. Атаназїя в той спосїб, щоби она, відповїдно до первїсного свого призначеня, служила виключно до образованя духовних грецького обряду, котрі відтак були би вислани яко місіонарі на вєхїд. Однако того пляну досї не можна перевести, доки, як то було від кількох лїт, мають в грецькїй колегії поміщенє також питомцї грецького обряду. З тої причини одержала згадана колегія навіть назву грецько-рускої, а питомцї обох згаданих обрядів ходили на виклади до колегії Пропаганди, між тим як внутрішній заряд тої колегії повїрено Єзуїтам. Щоби зарадити тим недостачам, намірив папа, рївночасно з реорганїзацією грецької колегії, утворити окрему колегію руску, котрої питомцям мала припасти задача, по окїнченю наук розширяти науку католицької церкви в многих місцях місїїних Австро-Угорщини і на вєходї. Завдяки щєдротї С. Вел. цїсаря Франц Йосифа мїг папа той своїй плян довести до кінця. З жертви, котру зложив цїсар на сю цїль, можна було закупити в дїльницї Транстєверє великий будинок для нової рускої колегії. Та колегія буде отворена вже з початком будучого року шкільного і до неї будуть перенесенї рускі питомцї з грецької колегії. Управа колегії буде повїрена оо. Єзуїтам. Той новий інститут разом вже з існуючою колегією рускою, що також завдячує своє істнованє щєдротї нашого цїсаря, буде мати за задачу головно образовати свїщєнників для руских парохїї в Австро-Угорщинї. Управа грецької колегії буде повїрена французским Августїянам, котрих головний монастир находить ся в Парижї. Они віддали вже великі услуги заходам папи коло сполученя Церков, з як найліпшим успїхом, управляючи обома важними округами церковним обряду грецько-унїятского в Царгородї та полученими з ними школами. З тою постановою папи, щоби заряд грецької колегії віддати французским Августїянам, стоїть в звязї присутність генєрала того монашого чина в Римї, котрого приймає папа на довгїй аудїєнції. Управитель і учителї грецької колегії будуть вибранї з тих членів згаданого чина, котрі вже були дїяльні в грецько-унїятских округах церковних і школах Царгорода і щоби лише відновити своїй задачі, самї перейшли на грецький обряд.

У нас инакше! Як Чехи вміють постояти за свою мову, свїдчить найліпше отєя спєна, що відбула ся на розправї перед судом присяглих в Празї. На порядку дневнім була спрєва редактора Вячеслава Граховца, обжалованого о обиду чєсти гандляря шкїрами Мінцєра. Позаяк адвокат обжалованого не явив ся довший час на сали, протє Граховец просив о хвилєвє відрочєнє засїданя. Але заступник Мінцєра др. Сабат, не хотїв на то пристати і свое спротивлєнє почав предкалати по нїмєцки. Повстала страшенна метушня; присягї зїрвали ся з місць кличучи: „Дячого не говорить по чєски? Не розумїємо нїмєцкого языка!“ Лєдвї предсїдатель втихомирив бурю, коли знов др. Сабат забрав голос і став звиняти ся по нїмєцки, що языком чєским не володїє так добре, щоби мїг в тїм язичї заступати свого клієнта. Закричали его однак в другє, галєс дужшав з кождою хвилєю; кричали: „По що ви тут прийшли, коли не вмієте по чєски — то вєтїд — то ганьба — то зухвалїсть — він брєше — умїє досконало по чєски, тїлько не хоче говорити“ і т. д. Дїйшло вкінци до того, що предсїдатель мусїв розправу відложити. — Так у Чєхїв, а у нас? У нає першїй ліпшїй мїзерній урядник або експеди-торка ще з гордостю відповїдає, що не вміє по руски і учити ся по руски не гадає, бо ту не Москва! А ми на то годимо ся...

Переписка редакції.

Вп. уч. С. Вашу допись подаємо сєгодня. Гадка, щоби сю справу обговорити на загальних зборах фїл. „Ру-

скої Школи", не зна, можете піднести. По нашій думці безперечно викриває ся, хто дає такі фальшиві інформації, котрі лише понижують цілий учительський стан. Звертаємо увагу, що про се саме пишуть „Від.“ і Rundschau в неділішних числах.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richter's Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker“.

БУРСА

„Народного Дому“ в Чернівцях.

дасть в році шкільнім 1897/8 ціле удержане і надзбір 30 питомням, передусім ученикам 1. і 2. рускої класи гімназійної, а тільки винятково з особливих причин і ученикам інших шкіл. Оплата виносить 2 зр. на інвентар, 1 зр. піврічно за пране і 15 зр. місячно за удержане, платних з гори. Питомці мусять виказати ся, що мають три рази змінити біле на постіль, 6 пар біля, 4 ручники, 6 хусточок до носа, 2 пари обуви і добру одіж; без того не вільно буде ніякому питомцеві спровадитись до бурси.

Поданя о принятє до бурси треба вносити до кінця серпня с. р. Ученики, що ставлять ся муть до вступного іспиту до 1. рускої класи гімназійної по вакаціях, мають внести поданя о принятє до бурси також до сего терміну; рішене о їх принятє заведе в день самого іспиту. В поданях, підписаних родичами, треба означити докладно, кільки хто обовязує ся платити місячно. Принятє зависїти буде головнїю від висоти місячної плати, однак ученики з недостаточним поступом і невідповідним поведенем не будуть зовсім приняті.

До кожного поданя треба прилучити по слїдне свїдоцтво шкільне, а до подань о зниженє місячної плати ще й свїдоцтво неможности, підписане урядом парохіальним, громадским, податковим і катастральним.

Заряд бурси доложив всіх старань, щоби питомці мали здоровий харч і старанний догляд

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересплаткою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

Відходять з Чернівців						приходять до Чернівців						
до Неполоківців, Святиня, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Святиня, Неполоківців.	1128	320	757	811	610	
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів	1148	351	832	—	635	з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Глібокої	—	809	1212	350	1000	
до Садагури, Болява, Новоселці	645	430	—	—	—	з Новоселці, Болява, Садагури	—	1113	950	—	—	
з Глібоки						до Глібоки						
до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів	814	535	—	—	—	з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева	635	1037	800	—	—	
Перший поїзд іде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-го марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниці.						Перший поїзд іде на шляху Бергомет Карапчів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиброди тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третій поїзд не іде в понеділок.						
з Гадікфальви						до Гадікфальви						
до Радівців	610	1003	228	612	805	з Радівців	542	855	115	550	747	
з Гатни						до Гатни						
до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—	з Кімполонгу, Вами, Гурагумори, Качики	1258	625	—	—	—	
з Іцкан						до Іцкан						
до Сучави	327	630	1009	216	718	зі Сучави	442	842	130	630	837	
з Вами						до Вами						
до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250	з Рус-Молдавиці	842	1259	204	322	545	905
Поїзди ідуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.						Поїзди ходять від часу до часу. Розвідатись можна на станціях Вами, Драгоші і обох Молдавицях.						
з Карапчева						до Карапчева						
до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—	з Чудина н. С.	555	555	—	—	—	
Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка, нічний кожної днини.						Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка.						

□ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно європейський іде о 46 минут пізніше від черновецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано і зазначає ся підчеркненим минут.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отєї свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок. 32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

Образки з природи.

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кожну поодинокую книжочку.

Замовленя приймає й редакція „Буковини“.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, обезпечєє будинки, сїот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав п'ятий рік своєї діяльности. Фонди „Дністра“ після заключень рахункових з днем 31-го грудня 1896 виносять: фонд основний 50.000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 40 кр., резерва премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 відшкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“, після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкращіші услівя і видає полїси і квіти в рускїм язичі.

Зголошеня о удїленє агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Пам'ятайте на Народний Дім

в Чернівцях!

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.

За редакцію відповідає Осип Мановей.

